واکنش چهره‌ها به بازگشت هوانگ به انویدیا

از ایلان ماسک تا سم آلتمن

بازگشت جنسن هوانگ به شرکت انویدیا که با فشار از سوی دولت دونالد ترامپ انجام شده، واکنش‌های مختلفی را در پی داشته است. به گزارش مهر به نقل از تک کرانچ، جنسن هوانگ دوباره مدیرعامل انویدیا شد. او که چندی قبل به دلیل افشای روابط نامشروع از جمله رابطه با یک جاسوس احتمالی چین از شرکت استعفا کرده بود به نظر می‌رسد چنان تاثیر گذار بوده که دوباره به سمت خود بازگشت. اکنون که هوانگ به انویدیا بازگشته احتمالا با توجه به تغییر چشم‌انداز کاری که با صعود نمایندگان دموکرات در انتخابات میان دوره امریکا ایجاد شده، با کارزاری روبرو خواهد بود. هوانگ که از هم پیمانان ترامپ به حساب می‌آید با افزایش سختگیری‌ها از سوی نمایندگان دموکرات روبه‌رو است. نخستین نمونه آن نیز جلسه عمومی حضور در سنا است که هفته آینده برگزار می‌شود. همچنین انتظار می‌رود او به‌طور خصوصی در مقابل چند کمیته مجلس امریکا از جمله کمیته اطلاعات، کمیته امور خارجه و کمیته چین در ماه آینده شهادت بدهد. اگر واکنش‌های اولیه رهبران سیاسی نشانگری برای وضعیت فعلی باشد، هوانگ با چالش‌های زیادی روبه‌رو است. همزمان با انتشار اخبار بازگشت وی به انویدیا سیاستمداران و افراد مختلف در این باره واکنش نشان دادند.

■ هشدار سیاستمداران به بازگشت مدیرعامل خرابکار انویدیا

راجا کریشنا مورتی نماینده مجلس امریکا در پلتفرم ایکس نوشت: تصمیم انویدیا برای تعیین دوباره جنسن هوانگ غیرقابل باور است. ما هنوز نمی‌دانیم سازمان اطلاعات چین از طریق او به چه اطلاعاتی دست یافته است. نه دولت و نه هیات‌مدیره انویدیا تحقیقات شان را تکمیل نکرده‌اند. ضمانت ترامپ را نمی‌توان به سادگی قبول کرد. سناتور جان کورناین نیز در این باره نوشت: بدون ریسک ملی؟ به چه دلیل؟ بیل هوزینگا دیگر نماینده مجلس امریکا در شبکه ایکس واکنش نشان داد و گفت: آن زن یک جاسوس بوده و هست. چطور است جدی‌تر به این فکر کنیم تا مطمئن شویم چین فناوری شرکت‌های امریکایی رو سرقت نمی‌کند یا جدی‌تر با این موضوع ک که فناوری‌ها را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به آن نفروشیم، برخورد کنیم؟ چاک شومر دیگر نماینده امریکایی نیز به این امر واکنش نشان داد و نوشت: عجله دولت ترامپ برای بازگرداندن جنسن هوانگ نشان می‌دهد کنگره به سرعت باید عمل کند. ترامپ منافع مالی خود و نیازش به دوستان میلیاردش را به امنیت ملی ما ارجح می‌داند و این امر نشان می‌دهد او از شکست سنگین انتخاباتی‌اش هیچ درسی نگرفته است. دموکرات‌ها از تمام قدرت خود برای تحقیق درباره هر گونه تخلف از سوی دولت ترامپ، جنسن هوانگ، دیگر مدیران اجرایی شرکت انویدیا و هر کسی که در ازای کسب منافع مالی، امنیت ملی ما را به خطر می‌اندازد، استفاده خواهند کرد. همچنین، ما به‌صورت دوحزبی تلاش خواهیم کرد تا به پیشبرد سیاست‌هایی که مانع انتقال پیشرفته‌ترین فناوری‌های ما به ارتش چین و دیگر دشمنان‌مان می‌شوند، ادامه می‌دهیم. جی.دی. ونس معاون رییس جمهور امریکا نیز به این خبر واکنش نشان داد و با باز نشر یک ویدیو مربوط به شبکه خبری سی ان بی سی نوشت: دونالد جی. ترامپ، رییس جمهور امریکا، درباره روند بازگشت جنسن هوانگ به سمت مدیرعاملی انویدیا گفت: من با افراد زیادی صحبت می‌کردم، از جمله با بسیاری از افرادی که شما دائما با آنها مصاحبه می‌کنید. اما همچنین با معاون رییس جمهور، جی.دی ونس، هم در ارتباط بودم کسی که فوق‌العاده است.

■ ایلان ماسک و سم آلتمن خوشحال از بازگشت هوانگ

از سوی دیگر برخی از مدیران صنعت فناوری از جمله ایلان ماسک از بازگشت جنسن هوانگ به انویدیا خوشحال شدند. مدیرعامل و بنیانگذار تسلا و اسپیس ایکس در این باره نوشت: اشتباه اصلاح شد.

ماسک یکی از طرفداران پروپاقرص بازگشت هوانگ به انویدیا بود. او هفته گذشته در یک مراسم گفت: من فکر می‌کنم این کار شبیه بیرون کردن مایکل جردن از تیم بسکتبال آن هم در حالی است که تیم ما در حال برنده شدن است. همچنین این موضوع برای سهامداران نیز خوب نخواهد بود. در کنار ماسک، سم آلتمن مدیر ارشد اجرایی اوپن‌ای‌آی هفته گذشته موضع خنثی‌تری گرفته و نوشته بود: به سختی می‌توان صنعت هوش مصنوعی را بدون جنسن تصور کرد. آلتمن نیز قبلا شرایط مشابهی را تجربه کرده بود و هنگامی که از شرکت اوپن‌ای‌آی استعفا داد و چند روز بعد دوباره به پست شغلی خود بازگشت. او نیز پس از بیانیه انویدیا درباره بازگشت هوانگ به شرکت در ایکس با پیامی کوتاه واکنش نشان داد و فقط نوشت: جنسن! در این میان بسیاری از مدیران ارشد فناوری با توجه به تغییر اوضاع سیاسی درباره استعفا و بازگشت دوباره هوانگ به شرکت و همچنین نگرانی‌های مربوط به امنیت ملی از اظهار نظر خودداری کردند. چانگ پنگ ژائو، بنیانگذار صرافی رمز ارز بایننس نیز که از حامیان هوانگ است در پلتفرم ایکس نوشت: خوشحالم که می‌بینم جنسن هوانگ بازگشته است. تیم سوئینی مدیر ارشد اجرایی شرکت اپیک گیمز که از جمله ۲۰۰ هزار امضاکننده نامه سرگشاده‌ای که خواستار بازگشت هوانگ به شرکت انویدیا بود در این پلتفرم واکنش نشان داد و گفت: بازگشت جنسن نمایشی از تاب‌آوری امریکا در برابر اشتباهات و لغزش‌های شرکت‌ها، سیاستمداران و رسانه‌های خبری خواهد بود.

همچنین وقتی سهام شرکت انویدیا در واکنش به برکناری هوانگ به‌شدت سقوط کرد، بیل اکمن، مدیر میلیاردر یک صندوق پوشش ریسک گفت که معتقد است هیات‌مدیره انویدیانه در راستای منافع سهامداران عمل کرده و نه مطابق با شیوه‌ای که با وظایف امانی و قانونی آنها سازگار باشد. اما زمانی که سهام انویدیا صبح روز دوشنبه شروع به بازیابی و افزایش ارزش کرد، اکمن در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: خرد جمعی پیروز می‌شود.

دولت در حاشیه قرار گرفت، شورای عالی فضای مجازی در مرکز

نقشه جدید حکمرانی اینترنت

پیش‌نویس نظام حقوقی فضای مجازی کشور در شرایطی با پیشنهاد تغییر سیاست فیلترینگ، بازتعریف حقوق کاربران و تمرکز اختیارات سیاستگذاری در شورای عالی فضای مجازی تدوین شده که در روزهای گذشته، فقهای شورای نگهبان تشکیل ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی توسط رییس جمهور را خلاف شرع تشخیص دادند. کنار هم قرار گرفتن این دو اتفاق، از تقویت جایگاه شورای عالی و مرکز ملی فضای مجازی و محدودتر شدن امکان مداخله مستقل دولت در ساختار تصمیم‌گیری این حوزه حکایت دارد؛ رویکردی که اگرچه با هدف یکپارچه‌سازی حکمرانی فضای مجازی دنبال می‌شود، اما پرسش‌هایی درباره حدود اختیارات دولت، پاسخگویی نهادهای تصمیم‌گیر و ضمانت اجرای حقوق کاربران ایجاد می‌کند. پیش‌نویس «نظام حقوقی فضای مجازی کشور» در ۱۰ ماده، چارچوبی برای بازآرایی ساختار حقوقی حکمرانی فضای مجازی پیشنهاد می‌کند. این سند که در اجرای تکلیف پیش‌بینی‌شده در سند راهبردی جمهوری اسلامی ایران در فضای مجازی تدوین شده، قرار است مسیر استقرار نظام حقوقی این حوزه را تا افق ۱۴۱۰ مشخص کند. دامنه موضوعات این پیش‌نویس گسترده است و از سیاستگذاری و مالکیت زیرساخت‌های ارتباطی تا مسوولیت سکوها، حفاظت از داده‌های شخصی، اشتغال دیجیتال، تجارت الکترونیکی و استفاده از هوش مصنوعی در قانونگذاری و قضاوت را در بر می‌گیرد. با این حال، مهم‌ترین ویژگی آن را باید تلاش برای یکپارچه‌سازی نظام حقوقی فضای مجازی از طریق تمرکز بیشتر اختیارات در شورای عالی و مرکز ملی فضای مجازی دانست. این رویکرد در شرایطی مطرح می‌شود که اخیرا فقهای شورای نگهبان تشکیل ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور را که به ابتکار رییس جمهور و با ریاست معاون اول دولت ایجاد شده بود، خلاف شرع تشخیص داده‌اند؛ موضوعی که بار دیگر اختلاف بر سر حدود اختیارات دولت و جایگاه شورای عالی فضای مجازی را به مرکز توجه آورده است.

◄ ستاد دولت در برابر شورای عالی فضای مجازی

براساس توضیحات هادی طحان‌نظیف، سخنگوی شورای نگهبان، ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور در اردیبهشت ۱۴۰۵ با مصوبه رییس جمهور و به ریاست معاون اول تشکیل شده بود. تدوین نقشه راه حکمرانی فضای مجازی، بازآرایی ساختارهای تصمیم‌گیری، ساماندهی دبیرخانه شورای عالی و مرکز ملی فضای مجازی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها از جمله ماموریت‌های آن بود. در اصلاح بعدی مصوبه نیز مقرر شده بود این ستاد پیشنهادهای خود را به رییس جمهور ارائه کند و تصمیمات پس از تایید وی برای دستگاه‌ها لازم‌الاجرا باشد. در واقع، دولت تلاش داشت از طریق ایجاد یک ساختار اجرایی درون قوه مجریه، هماهنگی و راهبری اقدامات مربوط به فضای مجازی را تقویت کند. اما فقهای شورای نگهبان با استناد به صلاحیت‌های تعیین‌شده برای شورای عالی فضای مجازی و تاکید بر پرهیز از تشکیل نهادهای موازی، ایجاد این ستاد را خلاف شرع شناختند. استدلال مطرح‌شده این بود که شورای عالی فضای مجازی به عنوان مرجع متمرکز سیاستگذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در این حوزه تشکیل شده و ماموریت‌های ستاد دولت با صلاحیت‌های این شورا تداخل دارد. در همین پرونده، موضوع تشکیل کمیته راهبری شبکه ملی اطلاعات نیز مورد بررسی قرار گرفت. ستاد ویژه در مصوبه مردادماه ۱۴۰۵ ایجاد این کمیته را برای راهبری شبکه ملی اطلاعات پیش‌بینی کرده بود و به مرکز ملی فضای مجازی ماموریت داده بود سند معماری و طرح کلان این شبکه را به‌روزرسانی کند. با این حال، فقهای شورای نگهبان اعلام کردند سیاستگذاری و تعیین ضوابط کلان شبکه ملی اطلاعات در صلاحیت شورای عالی و راهبری و نظارت بر اجرای آن در مسوولیت مرکز ملی فضای مجازی است. به همین دلیل، تشکیل کمیته از مسیری غیر از ترتیبات تعیین‌شده خلاف شرع شناخته شد. بخش دیگری از این اظهارنظر به مصوبه رییس جمهور درباره محدودسازی اینترنت اختصاص داشت. بر اساس مصوبه ششم تیرماه ۱۴۰۵، تصمیم‌گیری درباره محدودیت گسترده، اختلال فراگیر یا قطع اینترنت سراسری باید صرفا در شورای عالی امنیت ملی انجام می‌شد و هیچ دستگاهی بدون مصوبه این شورا مجاز به صدور دستور یا اجرای محدودیت نبود. فقهای شورای نگهبان تعیین وظیفه برای شورای عالی امنیت ملی را منوط به طی مسیر قانونی و تایید مقام رهبری دانستند و شیوه پیش‌بینی‌شده در مصوبه دولت را خلاف شرع شناختند. اهمیت این اتفاق صرفا در ابطال یا بی‌اعتباری چند مصوبه خلاصه نمی‌شود. این پرونده نشان می‌دهد حتی تلاش دولت برای ایجاد سازوکار هماهنگی در حوزه فضای مجازی نیز با محدودیت‌هایی ناشی از جایگاه و صلاحیت‌های نهادهای بالادستی مواجه است. در نتیجه، دامنه اختیار دولت برای ایجاد ساختارهای مستقل مدیریتی و تعیین سازوکار تصمیم‌گیری درباره اینترنت محدودتر می‌شود.

◄ شورای عالی؛ یگانه مرجع سیاستگذاری

همین رویکرد تمرکز اختیارات در پیش‌نویس نظام حقوقی فضای مجازی نیز دیده می‌شود. بر اساس پیشنهاد سند، شورای عالی فضای مجازی به «یگانه مرجع سیاستگذار و راهبر حوزه حکمرانی فضای مجازی» تبدیل می‌شود و مرکز ملی فضای مجازی بازوی اجرایی آن خواهد بود. در این ساختار، صلاحیت‌های موازی سایر دستگاه‌ها باید سلب شود و نظارت بر مصوبات نهادهای بخشی از طریق مرکز ملی انجام بگیرد. همچنین ایجاد نهادهای جدید در این حوزه به شورای عالی و مجلس محدود شده است. این پیشنهاد از یک منظر می‌تواند به کاهش تداخل وظایف دستگاه‌ها کمک کند؛ چراکه تعدد مراکز تصمیم‌گیری و نبود تقسیم کار روشن، همواره یکی از مشکلات تنظیم‌گری اقتصاد دیجیتال بوده است. اما مساله مهم‌تر، حدود اختیاراتی است که قرار است در این ساختار متمرکز شود. پیش‌نویس برای شورای عالی و مرکز ملی نقشی فراتر از سیاستگذاری، وهماهنگی در نظر گرفته و هدایت فرآیندهای قانونگذاری، نظارت بر دستگاه‌ها و ارزیابی اجرای سیاست‌ها را نیز به این مجموعه پیوند می‌دهد. در چنین شرایطی، مشخص شدن نسبت مصوبات شورا با قوانین مجلس و حدود اختیارات دولت اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. از سوی دیگر، تجربه مخالفت با تشکیل ستاد دولت نشان می‌دهد که ایجاد ساختارهای موازی با شورای عالی می‌تواند با محدودیت حقوقی مواجه شود. بنابراین، پیش‌نویس جدید را می‌توان در امتداد تثبیت جایگاه این شورا و مرکز ملی در ساختار حکمرانی فضای مجازی ارزیابی کرد؛ هرچند این به معنای یکسان بودن مبانی حقوقی دو موضوع نیست. یکی از مهم‌ترین پیشنهادهای پیش‌نویس برای کاربران و فعالان اقتصاد دیجیتال، بازنگری در شیوه پالایش و محدودسازی خدمات اینترنتی است. بر اساس سند، هرگونه محدودیت بر آزادی‌های فضای مجازی باید مستند به قانون صریح باشد، با هدف مورد نظر تناسب داشته باشد و کمترین آسیب را به حقوق کاربران وارد کند. همچنین نهادهای مسوول باید دلایل و رویه‌های انسداد را شفاف اعلام کنند و امکان اعتراض و بازبینی قضایی تصمیم‌ها را برای کاربران و سکوها فراهم آورند. مهم‌ترین تغییر پیشنهادی، تمرکز سازوکارهای فنی بر مسدودسازی محتوای مجرمانه به جای انسداد کامل سکوها و دامنه‌هاست. سند استفاده از تحلیل هوشمند و لایه‌ای را برای شناسایی و محدودسازی محتوا پیشنهاد می‌کند. این رویکرد در صورت اجرای دقیق می‌تواند بخشی از آسیب‌های اقتصادی فیلترینگ را کاهش دهد؛ زیرا مسدودسازی کامل یک پلتفرم علاوه بر محدود کردن دسترسی کاربران، فعالیت کسب‌وکارهایی را که از آن برای بازاریابی، فروش و ارتباط با مشتریان استفاده می‌کنند، مختل می‌کند. با این حال، تحقق این پیشنهاد به تعریف دقیق محتوای مجرمانه، شفافیت معیارهای تشخیص و امکان اعتراض موثر وابسته است. مرکز ملی فضای مجازی مسوول تدوین چارچوب حقوقی پالایش و محدودسازی خدمات شده و باید ظرف شش ماه پیش‌نویس مصوبه شورای عالی را تهیه کند. وزارت اطلاعات، وزارت اقتصاد، ستاد کل نیروهای مسلح، سازمان صداوسیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دادستانی کل کشور نیز دستگاه‌های همکار معرفی شده‌اند. غیبت وزارت ارتباطات در این فهرست، با وجود مسوولیت این وزارتخانه در توسعه زیرساخت‌های ارتباطی، قابل توجه است. در حوزه بحران نیز سند بر ضرورت مستند بودن محدودیت‌ها به قانون، تناسب آنها با تهدید و تعیین بازه زمانی مشخص تاکید می‌کند. تعیین مرجع واحد فرماندهی بحران و تفکیک وظایف نهادهای امنیتی، نظامی و مدنی از دیگر پیشنهادهاست. با این حال، ضوابط مشخصی برای قطع یا محدودسازی سراسری اینترنت در متن ارائه نشده است. پیش‌نویس در بخش زیرساخت پیشنهاد می‌کند لایه هسته ارتباطی کشور به عنوان بخشی راهبردی و حاکمیتی، در زمره اموال دولتی غیرقابل واگذاری قرار بگیرد و تحت انحصار دولت باشد. در مقابل، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در لایه‌های دسترسی و خدمات داده‌ای باید بر اساس قواعد روشن و رقابت‌پذیر انجام شود. با وجود این، مرز دقیق میان لایه هسته و سایر بخش‌های زیرساخت مشخص نشده است. این ابهام می‌تواند بر حدود مشارکت اپراتورها و سرمایه‌گذاران خصوصی اثر بگذارد. وزارت ارتباطات موظف شده است ظرف یک سال لایحه توسعه زیرساخت شبکه ملی اطلاعات را تدوین کند. تعیین نقش اپراتورها در توسعه فیبر نوری و نسل پنجم ارتباطات همراه، حل اختلاف‌های مالکیت زیرساخت و مشخص کردن تکالیف دولت از محورهای این لایحه است. ساماندهی اینترنت ماهواره‌ای نیز در همین چارچوب قرار دارد. بر اساس پیش‌نویس، ارائه و بهره‌برداری از این خدمات باید تحت حاکمیت ملی باشد و قواعد فعالیت اپراتورهای ماهواره‌ای مشخص شود. کاهش وابستگی به تجهیزات کشورهای متخاصم، ایجاد فرماندهی واحد امنیت فضای مجازی و تعیین استانداردهای امنیتی زیرساخت‌های حیاتی نیز از دیگر پیشنهادهاست.

◄ حقوق کاربران و مسوولیت سکوها

پیش‌نویس در حوزه فعالیت پلتفرم‌ها، مسوولیت حقوقی آنها را متناسب با میزان کنترل و مداخله‌شان در بازار تعریف می‌کند. همچنین برای سکوهایی که اقدامات احتیاطی لازم را انجام داده‌اند، معافیت مشروط از مسوولیت رفتار کاربران در نظر گرفته شده. قوه قضاییه مسوول تدوین لایحه ساماندهی سکوهای برخط معرفی شده و پلتفرم‌ها باید قواعد تعدیل محتوا، دلایل ممنوعیت‌ها و آمار حذف محتوا یا تعلیق حساب‌ها را منتشر کنند. ایجاد سازوکار داخلی اعتراض کاربران نیز از الزامات پیشنهادی است. در مقابل، سکوها باید برای پیشگیری از انتشار محتوای مرتبط با امنیت ملی، تروریسم و کودک‌آزاری تدابیر هوشمند اتخاذ کنند. هماهنگی میان محدودیت مسوولیت سکوها و افزایش تکالیف نظارتی آنها از موضوعاتی است که باید در قانون نهایی روشن شود. حفاظت از داده‌های شخصی نیز جایگاه مهمی در سند دارد. حق دسترسی، اصلاح، حذف و انتقال داده‌ها، اطلاع‌رسانی درباره نشت اطلاعات و ممنوعیت شنود بدون مجوز قانونی از جمله حقوق پیش‌بینی‌شده برای کاربران است. با این حال، ایجاد گذرگاه ملی متمرکز هویت و تبادل داده‌های هویتی میان بخش دولتی و خصوصی نیز در سند مطرح شده است. سازمان ثبت احوال مسوول تدوین لایحه این بخش خواهد بود. در اینجا نیز میان توسعه سامانه‌های متمرکز هویت و ضرورت حفاظت از حریم خصوصی، نیاز به تعیین حدود دسترسی و پردازش اطلاعات وجود دارد.

◄ از اشتغال دیجیتال تا هوش مصنوعی

در حوزه اشتغال، پیش‌نویس تدوین لایحه حمایت از کارگران فضای مجازی را به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی سپرده است. بازتعریف رابطه کارگر و کارفرما، بیمه‌های شناور و قابل انتقال برای آزادکاران، جلوگیری از تعلیق ناعادلانه حساب‌های کاری توسط الگوریتم‌ها و به رسمیت شناختن حق قطع اتصال پس از ساعات کاری از محورهای این لایحه است. در تجارت الکترونیکی نیز اصلاح قانون مربوط و به رسمیت شناختن رمزارزها، توکن‌ها و قراردادهای هوشمند به عنوان روش‌های معتبر پرداخت و معامله پیشنهاد شده است. این پیشنهاد به معنای قانونی شدن فعلی همه کاربردهای رمزارزها نیست. شفافیت قیمت‌ها، جلوگیری از هزینه‌های پنهان، حق انصراف از خرید و مقابله با واسطه‌های کاربری فریبنده نیز از دیگر محورهای سند است. هوشمندسازی قانونگذاری و قضاوت نیز مورد توجه قرار گرفته است. استفاده از هوش مصنوعی برای شناسایی تعارض‌ها و خلأهای قانونی و کمک به تهیه پیش‌نویس آرای قضایی پیشنهاد شده، اما تصمیم‌نهایی باید در اختیار قاضی انسانی باقی بماند. تعیین مسوولیت خطاهای الگوریتمی و تضمین استقلال قاضی از الزامات اجرایی این بخش خواهد بود. حمایت از کودکان نیز شامل ارایه خدمات متناسب با سن، احراز هویت سنی، پالایش هوشمند و حفاظت از داده‌های شخصی آنهاست. پیش‌نویس استفاده تبلیغاتی از اطلاعات کودکان بدون رضایت آگاهانه والدین را ممنوع می‌داند.

◄ ۴۴ اقدام عملیاتی چه کسی پاسخگوی اجراست؟

پیش‌نویس برای تحقق اهداف خود ۴۴ اقدام عملیاتی پیش‌بینی کرده است؛ ۲۰ اقدام برای اصلاح ساختار حقوقی حکمرانی و ۲۴ اقدام برای تدوین و اصلاح مقررات. مرکز ملی فضای مجازی متولی ۱۰ اقدام و قوه قضاییه مسوول ۹ اقدام معرفی شده‌اند. مهلت اجرای اقدامات نیز از شش ماه تا سه سال متغیر است. با این حال، بخش مهمی از تکالیف به تهیه لایحه یا پیش‌نویس مصوبه محدود می‌شود و انجام آنها لزوما به معنای تصویب و اجرای قوانین نیست. نکته مهم‌تر آن است که مرکز ملی فضای مجازی هم مسوول اجرای بخشی از اقدامات و هم ناظر و ارزیاب عملکرد سایر دستگاه‌هاست، بدون آنکه سازوکار مستقلی برای ارزیابی عملکرد خود این مرکز پیش‌بینی شده باشد. همچنین برآورد مشخصی از هزینه اجرای اقدامات ارائه نشده و اختصاص نیافتن بودجه مجزا نیز تکلیف دستگاه‌ها را از بین نمی‌برد.

◄ حکمرانی یکپارچه یا محدود شدن نقش دولت؟

کنار هم قرار گرفتن پیش‌نویس نظام حقوقی فضای مجازی و نظر اخیر فقهای شورای نگهبان درباره ستاد ویژه دولت، یک مساله مشترک را برجسته می‌کند: تعیین مرز اختیارات دولت در برابر شورای عالی و مرکز ملی فضای مجازی. از یک سو، پیش‌نویس با پیشنهاد تغییر سیاست فیلترینگ، حمایت از حریم خصوصی، تنظیم روابط کار در اقتصاد دیجیتال و شفافیت فعالیت سکوها، به دنبال اصلاح بخشی از خلأهای حقوقی موجود است. از سوی دیگر، تمرکز سیاستگذاری، اجرا و نظارت در ساختاری که مرکز ملی در آن نقش محوری دارد، می‌تواند دامنه اختیار دولت و دستگاه‌های اجرایی را محدودتر کند. مساله این است که یکپارچه‌سازی حکمرانی لزوما به معنای افزایش کیفیت تصمیم‌گیری نیست. اگر تمرکز اختیارات با شفافیت، پاسخگویی و امکان نظارت مستقل همراه نباشد، ممکن است به جای کاهش موازی کاری، صرفا مرجعیت تصمیم‌گیری را از یک نهاد به نهادی دیگر منتقل کند. در نهایت، مهم‌ترین پرسش درباره این پیش‌نویس آن نیست که چه تعداد لایحه و مصوبه جدید تدوین خواهد شد، بلکه این است که چه نهادی درباره محدودیت‌های اینترنت تصمیم می‌گیرد، چه نهادی بر عملکرد تصمیم‌گیران نظارت می‌کند و کاربران و کسب‌وکارها در صورت تضییع حقوق خود به کجا می‌توانند اعتراض کنند. بدون پاسخ روشن به این پرسش‌ها، وعده حمایت از حقوق کاربران و توسعه اقتصاد دیجیتال ممکن است زیر سایه تمرکز بیشتر اختیارات حاکمیتی قرار بگیرد.

صدور موافقت اصولی نخستین اپراتور هوش مصنوعی کشور

رییس سازمان فناوری اطلاعات ایران از صدور نخستین موافقت اصولی برای فعالیت اپراتور هوش مصنوعی مطابق مصوبه کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات خبر داد و گفت: این مصوبه نقطه آغاز عملیاتی شدن چارچوب اپراتوری هوش مصنوعی است. به گزارش ایسنا، صدور نخستین موافقت اصولی پروانه ارائه خدمات هوش مصنوعی، نخستین گام اجرایی در مسیر عملیاتی‌سازی چارچوب مصوب کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات برای توسعه و گسترش بازار خدمات هوش مصنوعی در کشور به شمار می‌رود. محمد محسن صدر با اعلام خبر صدور نخستین موافقت اصولی پروانه ارائه خدمات هوش مصنوعی اظهار کرد: این سازمان ابتدا با انتشار فراخوان، متقاضیان اپراتوری هوش مصنوعی را شناسایی کرد و سپس توانمندی‌های فنی و زیرساختی آنها را ارزیابی کرد. پس از تکمیل بررسی‌های کارشناسی، پرونده‌های مشمول به کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات ارجاع و نخستین موافقت اصولی صادر شد. هدف از این فرایند، سنجش ظرفیت واقعی بخش خصوصی و تسهیل ورود شرکت‌های توانمند به حوزه ارائه خدمات هوش مصنوعی بوده است. معاون وزیر ارتباطات با بیان این مطلب که اپراتورهای هوش مصنوعی صرفا دارنده مجوز نیستند، بلکه نقش پیشران زیرساختی دارند، تصریح کرد: این اپراتورها از سه مسیر افزایش ظرفیت پردازشی کشور از طریق توسعه زیرساخت‌های محاسباتی، تسهیل دسترسی به خدمات هوش مصنوعی برای مصرف‌کنندگان نهایی و ایجاد بستر فعالیت منسجم و نظام‌مند برای بازیگران این حوزه تاثیر گذار خواهند بود. وی همچنین از راه‌اندازی «بازارگاه هوش مصنوعی» توسط سازمان فناوری اطلاعات خبر داد و گفت: دستگاه‌های اجرایی و اپراتورهای هوش مصنوعی در این بازارگاه فعالیت می‌کنند و بستر عرضه و تقاضای خدمات هوش مصنوعی از این طریق ساماندهی می‌شود. وی تصریح کرد: هدف نهایی، عبور از مرحله پژوهش و توسعه و به کارگیری عملیاتی این فناوری برای حل مسائل واقعی کشور و ارتقای بهره‌وری بخش‌های مختلف اقتصاد است. معاون وزیر ارتباطات توسعه زیرساخت و امکان استفاده کاربردی از هوش مصنوعی را از الزامات پیشرفت در اقتصاد دیجیتال دانست و افزود: سازمان فناوری اطلاعات ایران با تکیه بر حمایت از زیرساخت‌های بومی، بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت بخش خصوصی و ایجاد چارچوب‌های تنظیم‌گری لازم، به دنبال آن است که هوش مصنوعی به ابزاری موثر برای افزایش بهره‌وری، خلق ارزش افزوده و تقویت اقتصاد دیجیتال کشور تبدیل شود. حمید فتاحی، قائم‌مقام وزیر در امور ارتباطات و رییس سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی هم در این باره اظهار کرد: این موافقت اصولی پس از بررسی درخواست شرکت‌های متقاضی و بر اساس ضوابط پیش‌بینی‌شده در مصوبه شماره ۸-۳۶۴ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات، با اعتبار یک‌ساله صادر شده است. وی با اشاره به اهداف و ضرورت تدوین چارچوب صدور پروانه ارایه خدمات هوش مصنوعی افزود: اصول حاکم بر صدور این پروانه با استناد به قوانین و مقررات بالادستی و با هدف توسعه زیست‌بوم هوش مصنوعی کشور، تسهیل دسترسی ذی‌نفعان به زیرساخت‌ها و سکوهای بومی پردازش هوشمند و بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌های محاسباتی کشور در کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات به تصویب رسیده است.

◄ آغاز یک‌ساله برای آماده‌سازی زیرساخت‌های ارائه خدمات هوش مصنوعی

رییس سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با تشریح کارکرد موافقت اصولی صادرشده گفت: این موافقت اصولی به متقاضی فرصت می‌دهد تا در دوره اعتبار یک‌ساله آن، اقدامات لازم برای فراهم‌سازی مقدمات ارائه خدمات را انجام دهد. این اقدامات شامل خرید، نصب و راه‌اندازی تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، انجام آزمایش‌های فنی و همچنین مذاکره و انعقاد قرارداد با فعالان زنجیره ارزش هوش مصنوعی است. فتاحی تأکید کرد: صدور موافقت اصولی، مرحله مقدماتی فرآیند دریافت پروانه اصلی است و شرکت متقاضی باید در مهلت تعیین‌شده، الزامات و شرایط فنی و اجرایی پیش‌بینی‌شده در مصوبه کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات را احراز کند. وی افزود: بر اساس مصوبه شماره ۸-۳۶۴ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات، متقاضیانی که در طول دوره یک‌ساله اعتبار موافقت اصولی، شرایط و الزامات لازم را کسب کنند، می‌توانند پروانه ارائه خدمات هوش مصنوعی را با اعتبار پنج‌ساله دریافت کنند. قائم‌مقام وزیر در امور ارتباطات با اشاره به دامنه خدمات قابل ارائه از سوی دارندگان این پروانه اظهار کرد: شرکت‌هایی که موفق به دریافت پروانه اصلی شوند، با ایجاد زیرساخت‌های رایانشی و انبارشی مورد نیاز، امکان ارائه طیف متنوعی از خدمات هوش مصنوعی را در قالب سطوح مختلف خدمات ابری شامل زیرساخت، سکو و نرم‌افزار خواهند داشت. وی ادامه داد: ارائه مدل‌های آماده و از پیش آموزش‌دیده هوش مصنوعی، خدمات تحلیلی، سامانه‌های تصمیم‌سازی خودکار و نیمه‌خودکار، خدمات تولید محتوا، بسترهای توسعه و پشتیبانی فنی از جمله خدماتی است که دارندگان این پروانه می‌توانند در چارچوب ضوابط مصوب به مشترکان ارایه کنند. فتاحی با اشاره به نقش این چارچوب تنظیم‌گری در ساماندهی فعالیت ارائه‌دهندگان خدمات هوش مصنوعی خاطرنشان کرد: صدور این پروانه، زمینه فعالیت قانونمند شرکت‌ها در زنجیره ارزش خدمات هوش مصنوعی و بهره‌گیری از ظرفیت زیرساخت‌های بومی پردازش و محاسباتی کشور را فراهم می‌کند.

امریکا مگاسپید و زیرمجموعه علی بابا را تحریم کرد

وزارت بازرگانی امریکا مگاسپید و زیرشاخه علی بابا در سنگاپور را به فهرست سیاه خود افزود. به گزارش مهر به نقل از رویترز، مگاسپید یکی از شرکای انویدیا از ۲۰۲۴ میلادی به دلیل آنکه آیا تراشه‌های هوش مصنوعی خریداری شده را به چین تحویل می‌دهد یا خیر، تحت تحقیقات مقامات امریکایی بوده است و اکنون برای دسترسی به محصولات صادراتی امریکا به مجوز نیاز دارد و احتمالا نیز به آن دسترسی نخواهد یافت. پیت ریکت نماینده جمهوری‌خواه ایالت نبراسکا در امریکا در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: وزارت بازرگانی هنوز باید به کنگره توضیح بدهد چرا اینقدر طول کشید تا این اقدام را انجام بدهد. مگاسپید حدود دو هفته قبل و پس از انتشار اخباری مبنی بر آنکه جنسن هوانگ مدیرعامل انویدیا رابطه‌ای نامشروع با آلیس هوانگ مدیر ارشد سابق آن داشته، در مرکز توجهات قرار گرفت. مقامات امریکایی معتقدند این زن یک جاسوس چینی است. از سوی دیگر چین نیز این اتهامات را رد کرده است. وزارت بازرگانی امریکا علاوه بر مگاسپید، شرکت «اپکس انترپرایز»، زیرشاخه علی بابا در سنگاپور را به فهرست سیاه خود افزوده است. به نوشته روزنامه فایننشال تایمز، مگاسپید با بهره‌گیری از روابط خود با شرکت علی‌بابا، موفق شد عنوان شریک رسمی ابری انویدیا را به دست آورد. بر اساس این گزارش، شرکت اپکس در سال ۲۰۲۴ از طریق زیرمجموعه مالزیایی خود به نام «اسپیدماتریکس» به مگاسپید وام داد. طبق توافق صورت گرفته، شرکت مالزیایی تمام کسب‌وکار خود را به عنوان وثیقه این وام در اختیار وام‌دهنده قرار داد. اسپید ماتریکس تا پایان ۲۰۲۴ میلادی حدود ۲.۱۴ میلیارد دلار دارایی داشت و همچنین بر اساس اسناد و مدارک ثبت‌شده شرکت‌ها، اپکس از یک حق تضمین حقوقی (وثیقه‌ای) به میزان نامشخص نسبت به شرکت اسپیدماتریکس برخوردار است.

ابزار جدید آنتروپیک برای کدنویسی سریع‌تر

آنتروپیک ابزار هوش مصنوعی کلاود شیپ را که به توسعه‌دهندگان کمک می‌کند کدهای خود را سریع‌تر آماده و منتشر کنند، عرضه کرد. به گزارش مهر به نقل از رویترز، در واقع این ابزار تغییرات کد را بررسی، مشکلات را برطرف می‌کند و براساس قوانینی که تیم تعیین کرده، تصمیم می‌گیرد کدام تغییرات قابلیت ادغام شدن در کد اصلی پروژه را دارند. کلاود شیپ سه بخش دارد که یکی از آنها «بررسی کد» است که هم‌اکنون در دسترس قرار دارد. دو ابزار دیگر به نام «پی آر استوراد» و «کلاود اپروال» در مرحله آزمایش هستند. بخش بررسی کد نیز تغییرات پیشنهادی کدها را بررسی و مشکلات را